

El Tractat d'Alta Mar, un bon punt de partida per protegir els oceans

L'acord de salvaguardar el 30% dels oceans, més enllà de les 200 milles nàutiques, ha de permetre superar una extracció pesquera i minera practicada sense límit

El Tractat d'Alta Mar protegeix el 30% dels oceans | kuritafsheen77 / freepick

El Tractat d'Alta Mar o dels Oceans és el marc legal acordat a Nacions Unides per garantir la conservació i l'ús sostenible dels recursos marins en àrees fora de les jurisdiccions nacionals, **més enllà de les 200 milles nàutiques de la costa**. Després de mesos de treball i de gairebé dues dècades de negociacions va ser aprovat el passat 4 de març i el seu desplegament proporcionarà un mecanisme per a protegir àrees que permetin evitar la degradació de l'hàbitat, l'explotació insostenible dels recursos, la contaminació, les espècies invasores i l'emergència climàtica que amenacen la diversitat de la vida en l'oceà i els serveis ecosistèmics que ens ofereixen.

Els oceans suavitzen l'impacte de l'escalfament global, ja que absorbeixen gairebé una quarta part de les emissions de diòxid de carboni generat pels humans. S'estima que fins ara **han absorbit entorn el 90% del diòxid de carboni generat en excés**, cosa que posa en perill la vida marina no només l'augment del nombre i la intensitat de les onades càlides marines sinó també l'acidificació. Segons la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura, gairebé el 9% de les espècies d'aigua salada estan en perill d'extinció.

Fins ara, l'extracció pesquera i minera s'han practicat sense límit en aigües més enllà de la jurisdicció nacional. Els recursos que no pertanyen clarament a ningú són propensos a la sobreexplotació, ja que la seva protecció no interessa a cap persona en particular. Com a resultat, s'han degradat greument els recursos pesquers, que no són infinits, i l'entorn de les explotacions, que pateixen una important pèrdua de biodiversitat.

Un dels objectius és evitar la sobrepesca, per mantenir la producció d'aliments; per la qual cosa s'haurà d'enfrontar a les flotes pesqueres industrials de diversos països, incloent-hi l'espanyola. I tot i que inclou provisions perquè els usos del subsol requereixin un estudi ambiental previ, no inclou una moratòria per a l'activitat minera al fons marí; però tampoc no el deixa desprotegit.

Tot i que l'alta mar és l'hàbitat de la vida marina més diversa del món, només un 1% de les zones d'alta mar estan protegides de l'explotació. Per preservar la biodiversitat marina en aigües internacionals, el tractat subscriu els objectius fixats a la cimera COP15 dins el Marc Global de Biodiversitat de Kunming-Mont-real -que vol protegir un terç de la biodiversitat del món, a terra i mar, per al 2030- L'**objectiu 30x30** promou inversions per a la conservació.

S'estima que els gens de les espècies marines descobertes o per descobrir poden tenir utilitats diverses en la indústria farmacèutica, cosmètica, alimentària o energètica, per la qual cosa poden comportar beneficis econòmics substancials. Fins ara cap marc legal preveu que nacions o empreses monopolitzin els recursos genètics marins del món. Un estudi de 2011 constata que **10 països monopolitzen el 90% de les patents d'origen marí**, encara que només estiguessin en possessió del 20% de les costes del món. El 70% correspon als EUA, Alemanya i el Japó. I concretament, el 2018 es va estimar que l'empresa alemanya BASF tenia prop de la meitat de les 13.000 patents derivades d'organismes marins.

A partir d'ara, els guanys derivats del patrimoni genètic internacional d'espècies d'alta mar seran redistribuïts entre tots els països. El tractat preveu la creació d'un fons internacional que faci una distribució justa i equitativa dels beneficis econòmics. Aquest punt ha protagonitzat les **negociacions més dures** i encara manca especificar els mecanismes per aconseguir aquesta distribució sense que hi càpiguen conflictes d'interès.

Tot i que l'alta mar és l'hàbitat de la vida marina més diversa del món, només un 1% de les zones d'alta mar estan protegides de l'explotació.

Un altre compromís és realitzar avaluacions d'impacte ambiental de les activitats econòmiques que puguin contaminar o generar canvis significatius o perjudicials en el medi marí en aigües internacionals, com també establir els límits i factors requerits. Es pretén que el tractat obligui a acatar els resultats. **No es pot continuar degradant o abocant aigües residuals i contaminants a les profunditats aquàtiques.** El tractat també aspira a enfortir la cooperació científica i les capacitats dels països en desenvolupament, inclosa la transferència de tecnologia marina des dels països més desenvolupats.

Tot i que el tractat és lluny del que molts membres de la comunitat científica i la societat civil desitjaven -i del que cal a la biodiversitat-, el nou text és un pas per a la conservació i ús controlat de la natura en gairebé la meitat de la superfície del planeta. Ha estat un senyal que el **multilateralisme funciona en un món dividit.**

Per passar de les paraules a un canvi real que tingui efectes en la preservació dels oceans cal l'adopció formal del tractat per 200 països.

Ha compromès polítics, organitzacions no governamentals, societat civil, institucions

acadèmiques i comunitat científica. Acomodar el desig del nord global d'un marc jurídic d'establir àrees marines protegides per evitar més pèrdua de vida silvestre, i alhora l'expectativa del sud global que els recursos es considerin comuns a tothom.

Per passar de les paraules a un canvi real que tingui efectes en la preservació dels oceans cal l'**adopció formal del tractat per 200 països**, i crear una Conferència de les Parts (COP) per establir i regular els acords de les accions concretes per posar en pràctica les mesures necessàries que evitin més degradació dels ecosistemes marins i en promoguin la seva recuperació.

[impacte]